

N:o 141.

Af Herr **S. A. Hedlund**: Om upphörande af åtskilliga dagars egen-
skap af helgdagar.

Att många s. k. helgdagar icke befrämje religionen, torde vara klart genom den från de romersk- och grekisk- katholska länderna vunna erfarenheten. Våra kyrkoreformatorer läto sig också angeläget vara, att äfven på detta område taga stora steg till undanrödjande af gamla missbruk. Liksom Paulus talade mot de judiska »sabbaterna och nymånaderna», talade Luther mot de många katholska kyrkofesterna till helgonens ära.

»Fåfång gå lärer mycket ondt.» Om dessa ord ur vishetens bok äro sanna, hvilket de utan tvifvel äro, så ligga deri en tillräcklig grund för det antagande, att många dagar egnade åt sysslolösheten icke kunna vara för ett folks gudsfruktan och sedlighet nyttiga. När hvilodagen följer i en tillbörlig omvexling med arbetsdagen, så stärkes den moraliska kraften; men alltför många hvilodagar verka motsatsen. Bibeln talar ej heller om några särskilda helgdagar. Tvärtom synes budordet: »Sex dagar skall du arbeta» — stå i uppenbar strid mot en sådan ordning. Också hafva flera protestantiska länder, såsom t. ex. England frigjort sig från nästan alla de särskilda festdagar, utom Söndagen, hvilka vi ännu bibehållit, och detta till gagn, men ej till skada för det religiösa lifvet. De s. k. annandagarne äro dem alldeles obekanta.

Genom att indraga dessa helgder skall Svenska folkets andliga lif, efter hvad både förnuft och erfarenhet lära, icke förlora, utan vinna; men landets näringslif skall deraf hemta en högst betydlig fördel.

Samma skäl, som föranledde Konung Gustaf III:s regering att indraga tredjedagarne — hvilkas återupptagande nu skulle anses orimligt, ehuru indragningen då framkallade många protester — samt att förflytta till Söndagarne de dittills bibehållna: Maria-kyrkogångs-, Michaels-messo- och Allhelgonadag, samma skäl tala för att fortgå på denna bana, och indraga

annandagarne till Jul, Påsk och Pingsthögtiderna äfvensom Trettondedag-jul, samt att till närmaste Söndag förflytta Mariæbebådelse- och Christihimmelfärds-dagarne.

Jag anhåller få här i minnet återkalla den Kongl. Förordningen »angående sabbatens firande samt vissa helgedagars flyttning och indragning, gifven Stockholms Slott den 4 November 1772,» så lydande:

Wi Gustaf etc. göre vetterligt, att som en oskrymtad gudsfruktan är den första grunden till ett lycksaligt regemente och folks sällhet; alltså vele vi städse hafva våra trogne och älskelige undersätare förmanade, att hålla Herran Guds bud, och vandra i hans vägar; och ehuru de, som Herran frukta, alltid i sina loffliga arbeten hafva hans ära till deras yppersta föremål, så bör sabbatsdagen i synnerhet *helgas den store Guden, såsom han det sjelf budit hafver, att sex dagar skall människan arbeta, och göra alla sina gerningar, och den sjunde dagen är Herrans sabbat.* I de kristliga församlingarne äro väl också, tid efter annan, flera dagar utsedde till allmän gudstjenst; men en beklaglig erfarenhet har visat, det myckenhet af helgdagar bidragit, såväl till deras, som ock till den af *Gud påbudna sabbatsdagens förakt och missörük, till lättja och syndig lefnad, i stället för Guds namns pris.* Derfor, och efter den vid sist öfverståndne riksdag af Rikets Ständer Oss i underdånighet gifna anledning, samt flere kristliga potentaters, och deribland våra trosförvanters loffliga efterdöme, hafve vi eftersinnat, huru som en Gudi mera behaglig gudstjenst, jemte *skick och ordning i det allmänna lefvernet, såväl som ock bättre utkomst för flitiga och dygdiga arbetare lättare befordras, om visse, endast i människostadga grundade helgedagar indragas eller flyttas,* än vid deras bibehållande efter den hittills vedertagna ordning; och i den afsigt hafva vi härmedelst velat förordna, att i de vanliga tre årliga högtider, som är Jul, Påsk och Pingst, skola de två första dagarne, såsom helgedagar firas; likaledes Nyårsdagen, Trettondag-jul, Mariæbebådelsedag, Långfredagen, Kristihimmelfärdsdagen och Midsommardagen: jemväl ock varda Mariækyrkogångs-, Michaels-messo- och Allhelgonadag, tillika med de fyra årliga allmänna bönedagarne, på det sättet bibehållna, att de sistnämnde eller bönedagarne, flyttas ifrån Fredagen till Lördagen, och de tre förutnämnde helgedagarne, då de skulle infalla på någon söknedag, firas den nästföljande Söndagen, eller om Mariækyrkogång skulle inträffa i veckan för Fastlags-Söndagen, flyttas den till Söndagen förut.

Af Sveriges 4 millioner innevånare kunna åtminstone 2 ½ million anses vara mer eller mindre arbetsföra. Återvinnandet åt landet af sex arbetsdagar, gör således cirka 15 millioner dagsverken om året.

Här ligger ock, såsom hvar man inser, en riklig ersättning för de arbetsdagar, som den manliga ungdomen kan komma att egna åt militära öfningar, derest den allmänna värnepligten införes.

På grund häraf föreslår jag,

att de tre s. k. Annandagarne vid Jul, Påsk och Pingst må varda indragna såsom helgdagar, äfvensom ock Trettondedag-jul, samt att firandet af Mariæbebådelsedag och Christihimmelsfärdsdag må förflyttas till närmaste Söndag.

I sammanhang härmed föreslår jag,

att Midsommarsdagen må betraktas såsom en fridag för den arbetande befolkningen, utan att behöfva vara förenad med offentlig gudstjensts hållande.

Jag anhåller om remiss af denna min motion till Lag-Utskottet.

S. A. Hedlund.

N:o 142.

Af Herr **S. A. Hedlund:** *derom att hittills medgifna undantag från det i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844 stadgade förbud mot lotteri-inrättningar måtte utsträckas äfven till bortlottning af industri-föremål för välgörande eller allmänt nyttiga ändamål.*

Det är ett allmänt erkänt sakförhållande, att Danmarks yrkesbildning uppnått sin höga ståndpunkt väsendtligen genom den uppmuntran och ledning, som vunnits genom landets industri-lotterier.

Den erfarenhet man ännu i Sverige eger af samma lotterier har, ehuru obetydlig, inneburit löften om att man äfven hos oss skulle kunna med synnerlig fördel använda industri-lotterier, såsom en häfkraft för yrkenas förkofran. Något menligt inflytande på folkets sparsamhet hafva dessa lotterier haft lika litet i Sverige som i Danmark.

Emellertid har å vissa orter hinder mot dessa gagneliga företag ansetts ligga i den Kongl. Förordningen angående förbud mot lotteri-inrätt-